

AKATAPPA

Ağustos 2006 - Sayı 80

Aylık Edebiyat Dergisi

ISSN 1305 - 7685

RUHA İKSİR SUNAN SEBİL: ŞİİR

Hüseyin KÖSE

Hilmi HAŞAL

HABLE CON ELLA

Şiir bağışlayıcıdır. Siz bağış dilemeseniz de bağışlayıcıdır. Çünkü her dönemde az ya da çok, hor görülmüştür birilerince, haksızlığa uğramıştır. Ne ki zamanla, uğradığı haksızlıkları, yok sayılmaları unutmuş, bağışlamıştır. Bağışlar! Zira varlığına karşı kusurlu/suçlu olanlardan uzun yaşar şiir. Değerbilmez insanların, toplumların nice gafletini izlek edinir, yansıtır dünyanın yüzüne, öyle bağışlar. Bağışlar da bir tek cehalete yüz vermez, cehaletin şiire ve kozmosa yaklaşımı düşmancadır diye... Doğallığın, dirimin güzelliği, iyiliği uğrunadır varlığı. Üretilmeyi, sürmeyi, korunmayı başarmıştır bağışlayıcılığıyla. Her dönemde, her koşulda 'ol' muştur. Yerküre üzerindeki çirkinlikleri, kötülükleri sezip görmüş, bir biçimde dile getirmiş... Getirmektedir. Bu, dün nasılsa bugün de öyle: haksızlığın saldırısı, insanoğlunun aymazlık ve ahmaklık dolu tavırları, şiire zarar vermeyi sürdürmektedir. Bugün, her zamankinden çok kötülüğe maruz kalmaktadır şiir. Sömürülmeye, aşağılanmaya...

Şu yadsınmaz bir gerçek ki, ilgisizlik, saygısızlık olağan bir davranış biçimi şiire karşı... Sömürülme, kötüye kullanılmaysa popüler aşırılığın armağanı! Çağın tüketme isterisi her alanda gösterdiği canavarlaşmayı, kültür-sanat alanında da gösteriyor. Dizginlenemez kin dağları bireyin ruhunu zehirliyor. İnsanı canavarlaştırıyor ve kan denizleri armağan ediyor yaşantısına. Geçmişin musibetleri şimdinin dersi olamıyor, yarının nasihati ve umudu hiç olamıyor. Acı ve korku yanlıgı silsilesini dindirmemiş hiçbir zaman. Dindirmiyor. Ama şiir, uyarmanın ötesinde, aşk ve umut aşılamanın ötesinde, varlığıyla, azınlığa ulaşan etkisiyle, insanlığa bağışlamayı öğretiyor. Çünkü düşmanlığın panzehiridir şiir.

Şiirin yolu birdir. Şiirin yolu kalbin yoludur, aklın yoludur. Dünyanın her yerinde, yeryüzü atlasının her noktasında "insanca"yı savunur. Evrensel güzellikleri, hümanizmi savunur. Şu yaşadığımız günlerde, yaşama hakkına karşı iyice depreşen "nankörlük" halleri, sevgi körlüğü halleri ile hesaplaşıyor şiir. Kentli bencilleşmenin boyutu ve arsızlığı ihanet biçimine dönüştü. Anamalin doğaya, canlılara, yaşama karşı pervasız tutumu ile hesaplaşıyor şiir. Teknoloji kuşatmasındaki günlük yaşam, insan tekini vurdumduymaz ve bencil plastik nesneye çevirdi. O nedenle, "hesap" ve "depreşme" sözcüklerinin dokunaklı vurgusunu anlatmak gerekiyor: Ruhunu yitirmiş bireyle yüzleşiyor zaman ve uzam. İflah olmaz zıtlığı, uyumsuzluğu dikkate almazsak, şiirin uğradığı haksızlığı göremeyebiliriz. Zira "teknoloji" ve "elektro" yaşam koşulları, zamanımızın yeni zorbası olurken, yaşamın kilcal damarlarından karmaşa ve karamsarlık ateşi akıtmaktadır.

Şiir tükendi, deniyor. Şiir öldü, deniyor. Roman ve öykü patladı, şiirse öldü, deniyor. Bu saptama, bu genelleme, yargı, hatta önyargı olmaktan öteye geçti. Önyargı yanlıgıların en büyüğüdür...

İ. Deniz Aslan, Şeref Bilsel, Özlem Tezcan Dertsiz, İsmail Cem Doğru, Melih Elal, Gültekin Emre, Ali Eryüksel, Hakkı Engin Giderer, Hilmi Haşal, Hüseyin Köse, Salih Mercanoğlu, Şükrü Sever, Çiğdem Sezer, Serdar Ünver, Bilgin Yankkaya.

"Hable con ella"

Ölümün başucunda bekleyen çalı.

Geceler kobalt yüzü bir Madrid'e kapattığında seni
Yılgın ve çok sisli bir dünya, kendini
Tükenmiş düşlerin buharından ayırdığında
Anımsa, erkenci bir yağmurla örselediğimiz sokakları

"Hable con ella"

Kapama ışıkları
Susmak herkesin balkonudur biraz
Konuşsan,
Tüm dudaklar
Senin olacaktı.

(Ebediyen sus ya da
Hep ben konuşayım, derken
Gecede
Dili çözen
Yoğun galeyan saatleri)

Hable con ella
Çayır çitindeki arı

Uçmak herkesin balkonudur biraz
Alıp getirsen şimdi şuraya bütün susmakları
Ufukları tırmalayan şarkılar
Senin olacaktı

Ölüm, sevinci şişkin bir mızrak uykularda
Yüzünde buz tutmuş dere yatakları
Dönüşsüz rüzgâr biçimli yolculuklarda
Vals eden bir badayerin oğlu
Küflü, eski bir tapınağı hayatın
Ve sen bir acem testisinden yapılmış ağzınla
Kırmızı bir topraktan daha kırmızı
Bir alev çıkardın sonunda
Nevralji bir ömürden
Umutsuzsun o yüzden
Suyun suya
Susması gibi.

Ne yazık ki bu önyargı öngörü halini alıyor bazen. O nedenle silkelenecek kendine gelmeli şiir öznesi. Okur ve şair. Adanmışlar... Çünkü şiir ölmedi. Türünden ayrışan üretim enflasyonu hiçbir biçimde gösterge sayılamaz. Yapay dayatmalar, şişirmeler, arz-talep oyunları gerçek şiirin durumunu yansıtmaz. Hayat neyse şiir de odur. Çok söze gerek var mı? Şöyle bir çevremize, konumumuza, ilişkilerimize, derinleşmiş bunalımımıza baksak yeter: şiir hangi ortamda tohumlanıyorsa onu taşıyor harflerine, imgelerine. Şiir ölmedi! Yaşıyor.

Gültekin EMRE

Aslında Ahmet Güntan cins bir şair olarak biliniyor. Öyledir belki de. Ama cinsliği ilginç şeyler yaptığından, çok biçimci olduğundan değil, özgünlüğünden geliyor bence. Kendi sesini bulmuş ve dilini alabildiğine kendi kılmış, yapıyalm; onun özgünlüğü bu işte, yani cinsliği. Onun şiiri için yalın derken basite indirgemiyorum çabalarını ve oluşturduğu şiir kanalını. Dupduru anlamında yalın ama o ölçüde de çetin ceviz! Anlamını kolayca ele vermeyen, anlamı derken neyi anladığımızı kolayca söyleyemeyeceğimiz bir çetinlikte onun şiirleri. Gününe göndermelerle dolu ve karşı durucu bir anlatımla kucaklıyor şiirseverleri. Kendini mahkeme karşısında duyumsayan bir şair var karşımızda. Uluslararası mahkemede (!) kendini ve dünyayı açıkça ve yüreklice şiir üstünden savunuyor: Savaşları, baskıları, ayrımcılığı, yoksulluğu, ırkçılığı kınıyor Ahmet Güntan. “Savunmalar” başlığı altında dünyaya ve dünyanın gidişatına bir politikacı olarak değil, bir şair olarak “Karganın, Şairin, Ağacın, Er Halef Demir’in, Bağdat’ın, Ayrılığın, Çocuğun, Battal Gazi’nin, Yoksulun, Ege’nin” savunmalarını şiire döküyor.

Mahkeme Kitap, on bir şiirden oluşan 44 sayfalık çarpıcı, etkileyici ve kolay kolay unutulmayacak bir kitap. Kitabın ilk şiiri “Cümle”. Ahmet Güntan, “Kurmadiğim cümle kalmadı.” diyor daha yolun başında. Cümlenin bir “cendere” olduğunu da söylüyor ikinci dizede. Madem o şiiriyle muhalefette şu cümle de ona çok yakışıyor elbette: “*Esas muhalefet hakkı bütün / cümleleri kurmuş bitirmiş / olanındır.*” Şairler “*Cümlelerin etrafını boşaltarak onları / görünür kılan*”lardır. Cümle, bir genelleme olsa da bir muhalifin kaleminden yakıcı bir anlamı da üstleniyor elbette: “*Cümle sıcak mücadeledir*” devamı da şöyle: “*yoksa niye ömür boyunca arka / arkaya aralıksız bu kadar çok cümle kuralım?*” gelin de verin bu demir leblebi sorunun yanıtını. Bu sıcak mücadelenin dışına çıkma “ihtimali” de yine şairlere aittir, “*o da biraz şair şanslı, / inatçıysa.*” İlk şiirin son iki dizesi bir slogan gibi değil ama bir muhalifin tavrını göstermesi açısından önemli ve mutlaka buraya alınması gerekiyor: “*Bir şair olarak toplumun / sustuğu ânı arıyorum*”.

“Savunmalar” başlığı altında yer alan on şiir 2002-2005 arası yazılmış. Bilinen kavramları ve anlayışları tersyüz ediyor Ahmet Güntan. La Fontain’in *Karga ile Tilki* fâblını anırtıyor “Karganın Savunması” şiiri. Daha çok Kafka etkisi, ya da Kafka’ya gönderme seziliyor. Zaten onun şiiri doğrudan bir şey söylemez; soyutlayarak sezdirir ve yarım bırakılan dizeler, sözcükler daha çok düşündürür. Onun şiirine her babayığit kolayca, elini kolunu sallaya sallaya yavaşlamaz. İyi de yapar. Çünkü şiir birikimi olmayanlara göre değildir onun yazdıkları. Bunu birilerini küçümsemek ve kırmak için söylemiyorum. Şiirin boyu aşağı çekilemez, boyu kısa olanlar şiire göre boylarını ayarlamak zorundalar, bunu bilirim ben.

Kimi deyimlere de çok yaklaşırsız onun şiirlerinde. Örnek mi? İşte: “*Herkes karga akşam karanlıkta*”. Bu dize bize “Kılavuzu karga olanın...” atasözünü anımsatıyor. Ya da “*Mal sahibi mülk sahibi / son ettirgen son sahibi. Hayret*”. Evet, “Mal sahibi mülk sahibi, hani bunun ilk sahibi” parçalanarak başka bir anlamı yedeğine alıyor. “*Bir ayrılık bir yoksulluk, / ölümü boş ver. Ne yapar / sence yoksul oğlan / mezarlıkta yoksul kıza?*” Bu örnekler çoğaltılabilir. Anlamı daha da yoğunlaştırmak için deyimlere, deyişlere, tekerlemelere... müdahale ediyor Ahmet Güntan.

Şair oluşunu da şöyle dile getiriyor Ahmet Güntan: “*Sevmediğim sınıfın içine / ben beyin kimyasıyla doğdum / ben. Dura baka dura baka. / İster istemez şair oldum.*” O, şair gören,

TERZİ

üzerimde iyi durmuyormuş
hayata sor, anlatsın.

dinle,
bir yaprağa taze bak
ona yağmur ona toprak ona tanrı
diye,
bir kıymığa bir orman bak.

yıkılan evlerin yasıyla
saatini düne ayarlayıp
çalan sessizliğe
bir de oradan.

üzerimde iyi durmuyormuş
hayatmış, varsın durmasın.

gözleyendiri mi imliyor acaba? “Dur bakalım” yinelemeleri onun bu şiirine bir Cemal Süreya nefesi üflese de, halkına borcunu şair olarak ödemeye çalışan amansız bir muhalifle karşı karşıyayız. Şiire ömrünü veren ve daha çok küçükken şiir tekniğini çözen, şair Haşim Çatış’ın erken ölümüne hâlâ yanan Ahmet Güntan, geldiği sınıfın dünyasına ihanet etmemiş biri. Nerede hayır diyeceğini de iyi biliyor ve bunu şiiri üstünden yapıyor. “*Şiir Topu ideali yandım yakıldım, / artık Top Şiir yazmak istemem hiç / Toplayıp değil parçalayıp bakıp.*” İşte bir sır daha çıkıp geldi: Şiirini parçalara ayırıyor Ahmet Güntan, şiirin mantığını ve yapısını, sonra onları bir bir kolajlıyor demeyeceğim ama bir araya getiriyor ve dümdüz bir anlam yerine okurun tamamlayacağı, onun sezgisine bırakılan enfes ve tadı belleklerde çakılıp kalan bir şiir çıkıyor ortaya.

Tarihi üç yerde bir “tarhana çorbası”na benzetiyor ki, bu da bir karman çormanlığa göndermedir. “*Çekilmek imkânsız, saklandım / diyelim, tarih denen tarhana / çorbasından.*” Bağdat bombalanırken “*Bu böyle sürer, tarhana çorbası, / ağaçlar kesilir, şairle karga / hep budala*”. “*Tarhanam bak toprak toprak.*” Karga, şair çekişmesi, bütünleşmesi kitap boyunca sürüyor ve Bağdat’ın bombalanması da “bom ba”yla vurgulanıyor ağır ağır. Şiirinden mimikleri silen de bir şair Ahmet Güntan. Bu yüzden onun şiirinde fazla kilo aramayın.

Marmara depreminden Tolstoy’a, bombanın tarihinden Ümit Burnu’na, etik değerlerden kendine; kendinden topluma, toplumdan tarihten kendine, yaşadığımız günlere, yaşayacağımız günlere, sorgulayarak, sorgulanarak, diklenerek, değiştirerek, parçalayarak, parçalanarak, kurarak, bozarak, yeniden yazarak, yapıştırarak, yırtarak, silerek, karalayarak, durarak, düşünerek, çoşarak, anımsayarak, hayıflanarak, severek, belli etmeyerek, hakime falan boş vererek, savaşarak, savaşanları anarak, anıştırarak, sezdirerek... şiirini salıyor aramıza cümle cümle.

Ahmet Güntan, şiirimizin “kardeş karakteri”.

Ahmet Güntan, *Mahkeme Kitap*, YKY, 2005, 44 sayfa..

Özlem TEZCAN DERTSİZ

YAZ TINILARI

haziran
rüzgârlı dudağında ısrarcı ısıklarla
bir pirinç tabağında kışları ayıklıyor,
kozasını yırtmış saf ipek gecelerin
yol kesen hüznüyle çelme takıyor

siyahlarla baş eden kılıçlar var sesinde..

temmuz
hep şah çekerek yamalı yüreğime,
ateşten iğneler batırıyor, gündüzün ortasına
ılık heveslerime inat, vazgeçmelerle çete
gücüm yetmiyor sendeki hırsın zırhına

gülkurusu bir duvar aşk diyen ellerime

ağustos
ah benim on beşi yaz on beşi kış gülüşüm
çoğalan sorularım filizkiran kasırğa
kaç kişiydi yüzüm şimdiye kadar
kaç kişi daha olur, şimdiden sonra?

söz geçiremiyorum ağulanan kalbime

eylül
yok, yalnız dalgınlığı değil şairin
yanlış mevsimdeyim ben de hepiniz gibi
yüzleşip kendimle yıllar sonra baktım da
o bildik ayna tanımadı beni

kapalı çarşılar sinmiş ömrüme

Şükri SEVER

İKİ KÜÇÜK DEĞİNİ

!) yengeç sepeti

Yaklaşıp uzaklaşıp
şu yampiri
adımlarımızla
kanatıyoruz
kendimizi hep
hep inatla.

!!) ipek

Sularda bıraktım yüzümü
yurtsuz ve yersizim
düşülmez bir es
doğumum
bilisiz enlem
ölümüm
kararıp duran sularla.

Serdar ÜNVER

DOMİNO

“Kuğurması bu kuşun
hep canımı acıtır!..”

Uzun sustu
çünkü’sünün üstüne-
yudumlayıp çayını...

Niye, diye sormadım-
isteseydi söylerdi..

Döndük yine taşlara!

İsmail Cem DOĞRU

“Sus” Sesinde Davet - 1

DAĞINIK

dünlerden bir gün üzere, devamsız
düğüm içenden fayda umarsın
bakarsın ya da dağınık yasak toplamışız
öylesine adı olmamış
yolculuklar madem bir yanımı andırır,
bir yanım da kavuşmaktan öte aşırı ayrılık,

birisi “sus” sesinizde davet arar

bu defa daha kusurlu yaprakları olsaydı da günlerin,
yazmamıştı dediğimiz takvimler o yaprağa itiraz gibi
ertelenmesi muhtemel iktidar gibi
yuvasına dönseydi de kavimler,
yine de kimliksiz bir tümce yapayanlış ilerliyor
her yalan yürürlükte aralıksız

“sus” sesinizde davet aşırı yığınaklara çalar

ne zaman yüzünüzde belirsem
zamansız telaş ve aşırı ayrılık
bir dağınık olanaklar vaat ediyor
bir de olağan sabahlar deneyim açısından
Yakından gözleriniz ve unutulmuş her yeni
daha tetikte. uykular sahibini arıyor

birisi “sus” sesinize aşırı yığınaklar arar

istedim ve derin bir çocukluk gezindi her yağmuru.
-pek duru- diyorum, biliyorum henüz
bana yeter avuçları, bir de içlerindeki ılık.
kırsal alanlardan taşırdığım smokin yaması
bugün daha tüzel gezinen bir dekolte
bir şehirli telaş daha bitiyor, aşk kutluyor yakamı...

ŞİİR VE İKLİM (XIX)

Şeref BİLSEL

“Gittim, yenildim, döndüm. Ordum kırıldı./ sabah erkendi ova uçsuz bucaksız, gece çöktü ve daraldı görüş alanım: Kan koktu toprak, hava./ güriül güriül akan su. Çatlamış atların ağır dansı, iniltileri donmuş yaralılar, yollara/ yığarak unutulmuş ölümler, utkuyla bozgunun arası bir karış: Oradan darmadağın, geçtim./ Şimdi yeni bir sabah. Pıhtı ve barut geride kalsın. Gökyüzünden umduğum arı bir yağmur/ beni el değmemiş bir vakte hazırlasın. Bir tay istiyorum bugünden tezi yok, buğday tenli/ bir tay istiyorum –dün kanamış olsun ilk, bir tohum, filiz, zamansız bahara dönmüş/ bir dal istiyorum: Kabarmak, açılmak, açmak istiyorum, kokular kokuları silsin.”

Enis Batur

Son üç yıldır dergilere kapak olan; her köşebaşından bir söyleşiye verdiği cevaplarla çıkıp gelen isimlere şöyle bir bakın; göreceksiniz ki bu isimler şiirine hiçbir şey katmayan “elif lam mim” etrafında vaftiz edilmeyi bekleyen şairlerden oluşuyor. Gazetelerin kitap ekleri o kadar çoğaldı ki söyleşi yapacak adam bulmakta zorlanıyorlar. İnsanları gerici olmakla, muhafazakâr olmakla suçlayıp, şiir kitabına isim olarak Kur’an’dan bir “dize” düşürmekte sakınca görmeyenlerden bahsediyorum.

Irak işgalinden bu yana elli binin üzerinde insan öldü, Fuzûlî’nin doğduğu topraklarda. Son iki ayda altı bin insan ortadan kaldırıldı. On iki bin “göz” on iki bin “kulak” demek bu. Salata tabağımız önümüzde, televizyonlardan Lübnan mezalimini izlemeyi sürdürüyoruz. İnsanlık hiçbir dönemde bu derece etrafına karşı kör olmamıştır herhalde.

“Elif Lam Mim” demekle şairin sorumluluğu ortadan kalkmıyor. Yetmişinci yaş kutlamaları için Trabzon’dan, Siirt’e oradan Mersin’e arkanıza takılan gençleri telef etmekle de bitmiyor. Bir dönemler “Doğu” üzerine “Bedrettin” üzerine şiir yazmış olmanızın da hiçbir değeri yok bugün. Yaş yetmiş... İnsan torunlarından ve hatıralarından bahsetmeye başlamışsa çok şey bitmiş demektir. Ülkenin en çok sattığı iddia edilen gazetesinde köşeniz olacak ve siz burayı, bunca kanın ve şiddetin veryansın ettiği bir dönemde, kendinize yapılan kutlamaların kritiğiyle dolduracaksınız. Bu da yetmemiş olacak ki gazetenizin kitap ekinde müstear isimle kendinizi övmeyi sürdürüp size biat etmeyenlere çamur atacaksınız. Ne güzel, bütün okurlar yutuyor da İrfan, “külyutmuyor!”. Yazı dili ile konuşma dili arasındaki mesafenin her geçen gün açıldığı (Özellikle, şiirlerini “usta ağabey”lerinin gölgesinde gezdirenlerin sözcük seçimlerine dikkat edin. Henüz yirmili yaşlarını terk etmemiş gençlerin 17. yüzyıl Türkçe’sinin içinde nasıl boğulduğunu göreceksiniz.) günümüzde tutundukları sözcükler sayesinde yüzünü doğuya döndüğüne inananlarla Acem diyarına doğru dil içinden bir gezintiye çıkalım.... *Tâ, Sîn, Mîm* (bkz. hurufi şiirler)

İran edebiyatı ile klâsik Türk edebiyatı karşılaştırıldığında görülecek ilk şey; her iki dille ortaya konan şiirlerin esas malzemesinin müşterek olduğudur. Bu ortaklığı belirleyen en önemli unsur İslam’dır.

Dilimizde XV. asırdan itibaren Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalar yaygınlaşmaya başlamıştır. Edebiyatımızda, özellikle XV. asırda Farsça’ya ve Fars şairlerine gösterilen yoğun ilgiye beyitler tanıklık etmektedir. XVI. asırda

Türkçe tanınmaz bir çehre edinir kendine... Aynı yüzyılda Türk şairlerinin önemli bir kısmı İran şairlerinden aşağı kalmayan örnekler ortaya koyar. İstanbul’a Anadolu dışından, başta Horasan ve İran’dan birçok şair gelerek Osmanlı sarayında koruyucu aramıştır. Fatih’in İstanbul’a toplanan şairler dışında İran ve Hint’te Camî ve Hâce-i Cihan gibi âlim ve şairlere maaş bağlattığı bilinir. Osmanlı padişahlarının şiire verdikleri kıymetten payını almak isteyenler, bazen mektuplarla bazen de padişahlara yazılan şiirlerle İstanbul’a yönelmeyi sürdürmüştür. Farsça’nın şiir dilimizdeki yeri ve önemine dair Mesihî’nin şu beyiti konuya ışık tutması bakımından oldukça anlamlıdır:

“Mesihî gökten insen sana yer yok

Yürü var gel Acemden ya Arap’tan”

(Mesihî gökten insen, sana şairler arasında yer yok. Yürü var gel Fars’tan ya da Arap’tan).

Eserlerini Doğu Türkçe’siyle (Çağatayca) yazmış olan Ali Şîr Nevaî *Leylâ vü Mecnûn* mesnevisinin sonlarında Farsça’da ısrar edenleri eleştirir. Bu eleştiri zaman zaman tanınmış şairlerin beyitlerinde vücut bulur. Edebiyat tarihlerinde Bergamalı Sarıca Kemal diye anılan bir şair, dönemindeki bu Acem diline duyulan yakınlığı şu dizeleriyle dışa vurur:

“Acem diline bunlar müşteridir

Bunları bil -ki Türkîden beridir”

(Bunlar Farsça’ya gönüllü (istekli)’dür. Bunları tanı ki, -bunlar- Türkçe’den uzaktır).

Şeyhoğlu’nun *Hurşidnâmesi*’nde şair Türkçe’yi hakir görür. Türkçe ile ilgili: kuru, katı, sert ve Türk gibi demeye kadar vardırıır işi. Fuzûlî, Kerbelâ olayı ile ilgili yazılan bütün eserlerin Arapça ya da Farsça yazılmış olmasından şikâyet eder; çünkü Türklerin bu eserlerden yararlan(a)madığını düşünmektedir. Sırf bu yüzden *Hadikat-üs-Süedâ* adlı eserini Türkçe yazdığını belirtir. XVII. asır Divan şairi Sümbülzâde Vehbî de Arapça ve Farsça olmadan Türkçe’nin olamayacağını vurgular. Çünkü Osmanlı şairleri, başlangıçta Divan şiirini tamamlayan unsurları Fars ve Arap dillerinin imkânları içinde tanıdılar. Bu dilleri klâsik şiirin ayrılmaz birer vasfı olarak uzun zaman içselleştirmek durumunda kaldılar. Şu beyit Sümbülzâde Vehbî’ye aittir:

“Fârisi vü Arabîden iki şebâl ister

Tâ ki pervâz-ı bülend eyleye ankâ-yı sühân”

(Söz kuşunun [Ankası’nın] yükselebilmesi için, Farsça ve Arapça olan iki kanada ihtiyaç vardır).

Bizde Divan şairleri arasında müstesna bir yeri olan Şeyhî tıp tahsili için İran’a gitmiştir; İran edebiyatını bu vesile ile yakından tanıyan şair; Nizamî, Sa’dî, Selman, Hâfız gibi İranlı şairlerin yoğun etkisi altında eserlerini ortaya koymuştur. İran’ın efsanevi hükümdarlarından Cem ile Cemşid, Divan şiirimizde sıkça yer alan kişiliklerdir. Adaleti ile meşhur olan İran hükümdarı Nûşirevan ve vezir Bü Zürcmihir de şiirimizde kendine yer bulan tarihi kişilikler arasında sayılmaktadır. Büyük Selçuklular devri, İran edebiyatının gelişimine önemli katkılar sunmuştur. Bu devirde kurulan Tekke ve Nizamiye Medreseleri âlim ve mutasavvıfların toplandığı yerlere dönüşmüştür. Çoğu tarihçi tarafından, eserlerini Farsça olarak yazması nedeniyle, İran edebiyatı sahası içerisinde anılan Mevlâna gibi bazı âlim ve şairlerin bu tutumu, Farsça’nın hükümdarlığını pekiştirmiştir. Bunun yanında temel eserlere hakim olan dil de bu durumun sürmesini ihata etmiştir. İranlıların ünlü destanı *Şehnâme*’de anlatılan Türk hükümdarı Efrâsiyâb/Afrâsiyâb’ın Alp Er Tunga olduğu

HAYAT DERSİ

Minik solucanları ağzınla kuşbaba
Karın ağrıma, gazıma
İşte bu dağ yamacında elips
Gösterişli pikeyle
Çaktığı selam
Kuşbaba
Kuşaklı baba
Çılgınlıkları besler yuvadaki.

Kuş baba bir kuş olarak doğmamış
Kuş yapmışlar onu
Tahta kanatları ağır gelir düşman hayata
Bugün ne öğretsem vefayı mı
Bugün ne öğretsem kıskançlığı örneğin
Gereksiz çalar ziller bu karmaşık okulda
Kıskançtır zaten
Çünkü geçen onun dirim zamanı
Böcek aramakla

Ve zımparalamayı sırtımızdaki şu odunu
Akıllı cinayetler
İnce çimlerden geniş modern öğüt ovası
Sana vurana vur diyor kuş yasası
Ya da daha saçması dön ona yalancı yüzünü
Dur düşün ve ummadığı bir anda yap yapacağımı
Hepsi ders programında

Hadi bugün dans edelim diyor Kuşbaba
Komiklik yapsın celladınız
Hadi bugün biraz şu tüysüz çocuk etinden yiyelim
Karıncaları öldürelim varlığımız açılınsın
Şizofren oğlumuz için kapalı tutmayalım yüksek pencereyi
İstendik cesetlerin davranışlarını
Öğrensün deneyimiyle

Kuşbaba ağlar niye diploma töreninde
Duygulanır suçsuz yine estiğinde rüzgâr
Kesimhaneden
Kuşlar kedi gibi konuşmaz diyor mağaranın karanlığı
Uzatmaz dilini aşkın kirli çanağına
Oysa babam yıkıyor kanlı tüyleriyle
Ölünce unutmasın beni kanatsız evlat
Toplayıp götürsün mezarımdaki samanı yuvasına
İşte böyle mütevazı

Çok konuşur Kuşbaba içinden
Polise benzer açar bacaklarını durur
Acırım
Acıdıkça dudaklarımın biçimi çatık kaşlı kartala
Yalnız kalacağımı bilirim bir gün onun gibi
Ama hatırlamam anın ateşinde
Çalı çırpıya bıraktığı gerginlik

Yeter ki büyüsün
Babamdan gördüğüm gibi
Dikilince başı yavrumun
Sevgiyle bakarım gözlerine
Canlandırısın ölümcül neşesini diye
Bu eski etkinlik.

konusunda birçok senet vardır. Balasagunlu Yusuf Has Hacib'in kaleme aldığı 6645 beyitten oluşan *Kutadgu Bilig*, mesnevi tarzında yazılmıştır. Bu mesnevi Firdevsi'nin *Şehnâme*'ne benzer biçimsel özellikler barındırır. Aslı Hind'e dayanan İran'daki *Kelile ve Dimne* bir siyasetnâme (ya da Pendnâme) olan *Kâbusnâme* göz önüne alındığında *Kutadgu Bilig*'de yer alan görüş ve anlayışların (Siyaset, Hak, Adalet, vs.) İran-İslam devletindeki anlayışlarla yakından bağlantılı olduğu söylenebilir. Firdevsi'nin *Şehnâme*'de kullandığı vezin (feülün/ feülün/ feülün/ feül) Edip Ahmet'in *Atabet-ül-Hakayık* adlı eserine yansımıştır. Burada *Şehnâme*'nin bütün İslam dünyasında kazandığı ün dikkate alınınca, İslam etkisinde yazılan ilk eserlerin aynı aruz ölçüsüyle kaleme alınmış olması daha bir anlaşılır oluyor. Anadolu'da Türkçe'nin edebi bir dil olarak temellenip gelişmesinde etkili olanların başında Gülşehri sayılabilir. İranlı Tasavvuf şairi F. Attar'ın *Mantuk-üt-Tayr* adlı mesnevisini Türkçe'ye çevirmiştir. Kaside ustası olarak ünlenen Nef'î, şiir dilini İranlı şairlerin etkisi altında geliştirmiştir. Namık Kemal'in Nef'î üzerinden, klasik şiirimizin İran şiiriyle ilişkisini özetleyen şu ifadesi dikkat çekicidir: "Nef'î, İran kervanlarını soyanlarımızın en cesurudur."

Klasik edebiyatımızdaki nazım şekillerinin hemen hepsi İran edebiyatından alınmıştır. Hal böyle olduğu için şiirlerimizde geçen edebi sanatlar da İran edebiyatıyla müşterek özellikler gösterir; fakat Türkçe'de "cinas"ların ağırlığı dikkate alınınca bu noktada İran edebiyatından daha başarılı örnekler verildiği de kimi edebiyat tarihçileri tarafından tespit edilmiştir. Türklerin Farsça ile münasebeti uzun yıllar farklı biçimlerde devam etmiştir. 20. asrın başlarında Ziya Gökalp, bu ilişkiye, Türkçe'den yana tavır alarak, şu satirik dizelerle yeni bir tanım getirmiştir:

"Evinin yemişi erikle elma

Komşunun bağından hurmayı alma

Başka dile uymaz annenin sesi

Her sözün ararsan vardır Türkçe'si". Ziya Gökalp -ilk şiir kitabı olan- *Kızıl Elma*'da şöyle diyecektir:

"Türk'ün hem kılıcı, hem de kalemi

Yükseltmiş Arap'ı, Çin'i, Acem' i"

İkinci Yeni'nin önemli şairlerinden Cemal Süreya, "Yunus Ki Sütdeşleriyle Türkçe'nin" adlı şiirinin girişine şu dizeleri düşürecektir:

"Yunus ki sütdeşleriyle Türkçe'nin

Ne güzel biçmişti gök ekinini

Düşman müşman girmeden araya

Dolanıp bütün yukarı illeri

Toz duman içinde yollar boyunca

Canından sızdırmıştı şiiri". Şiiri canından sızdırmakla,

Türkçe'den sızdırmak arasında bir fark yoktu Yunus için. Türkçe'nin inceliklerini, bütün zenginliğini, çağlara hükmeden bir sesle ortaya seren şair, bu topraklar üzerinde yüce bir felsefenin kendi dilimiz içinden neşet etmesine de vesile olmuştur. Yaşadığı için kendine soru soran herkese degecek bir işaret mutlaka vardır Yunus Emre'nin şiirlerinde. Türkçe, aslına, gurbette geçirdiği ömrünü ölçen teraziye, Yunus Emre'yle varmıştır.

Bugün modern İran şiirini temsil eden -ne yazık ki çoğu sürgünde olan- şairlerin dünyada tuttıkları yer de -görenler için- Yunus'un dizeleriyle mühürlenmiştir. Yunus Emre, Türkçe'ye gülmeyi öğretmiştir. Bir İran Atasözü şöyle der:

"İnsan gülünce, bu başkaları hesabınadır; insan ağlayınca bu kendi hesabınadır."

AKLIMDA YAPRAKLAR YANAR ŞİMDİ

mürekkepte hep dağılan
geminin sırtında susan güneş.
yel ömrü günüme sığdırıyor
sizin hayat sandığınızı,
kırılınca anlıyorum
dilin ilkin sözü ıslattığını

yağmur yapıyorum. alın!
ellerinde yorgun annemin
bulutu yaktıkça kuruyor deniz

ki o; kuyunuzdan içtiğim susuzluk,
ölü balkonlar gibi gecede bıçak
açmaz diyor,
sürülen yarasanın gözlerine söz
kar akıtan bir güz mavisiydi

bitti.
çapağı söktüm gözlerinden güzelin
son yazdan akan zamana uzak
eridi aşk mektupları gibi...

kaç tanrı kaç bedenimde

yürüdükçe yüküm şiir
aklımda yapraklar yanar şimdi.

Bilgin YARIKKAYA

ÇÖLDE AYÇİÇEĞİ FALI

sen su deyince
susadığımı anladım

bir yel gezintisiydim kumda
ama camdaydı zaman

yer değişelim ki güneş
kuzeyden doğsun
düşünme ay çiçeklerini
hep aynı çizgide

ay ışığında gezgin
hep arkamda gölge
gün doğmadan senden
bir beklentim olsun

çalma kapı yok zaten
içerde hiç kimse
kaçar gibi sokakta
köşe başından geçip
üstüme serçelerin konsun

YAĞMUR DİNİNCE

*yağmur dinsicin gideriz
aynı denizle sevişir
aynı rüyada yüzeriz
bekle, dinsicin yağmur, gideriz*

iyiliğin yağmurudur, yağsın
açık denizler getirir, yakın mavi
iyilik dediğin ne ki
yağmurun evimize girmesi

bizim hiç evimiz olmadı yağmurdan
bak 'biz' dedim, iki yetim
birbirinde kaybolan

dağ desem değil, nasıl devriliyor
ücrama ıssızına kuyuma
ama nasıl göz gözü görmüyor
simsiyah bir deniz karışıyor kanıma

parçalı bir gök içimde
boya benim fırça benim tuval ben
kim boyuyor belleği hatırlamak rengine?

ateş benim kül benim duman ben
içimde kavru lan ne?

dedim denizler getirir, yakın mavi
bitirir kimsesizliği
dedi yağmur diye bellediğin
gökyüzünün yetimi

içimde dal kırıldı, ama nasıl
denizin biri gemime çarptı
yağmur yok gökyüzü yok iyiliğin kuşları
gibi boğulmak kaldı

dedim fena esecek deniz
dedi herkes başkasının yetimi
kime gideriz?

bizim hiç evimiz olmadı yağmurdan
bak 'biz' dedim, iki deniz
iki yara, birbirine kapanan

Ali ERYÜKSEL

HAİKULAR

lodos vakti
sahili döllüyor
çapkın dalgalar

*

unutmuş
saatini kurmayı
hâlâ uyuyor göl

*

heykeltıraşlar
taşların
kansız ebeleri

(Baştarafı 8. sayfada)

siyah harflerle *Yeni Edebiyat* başlığı, altında “aylık edebiyat dergisi” ibaresi; onun altında da o sayıya konu olan yazar ya da yazarların fotoğrafı yer alır. Kapağın içinde solda derginin künyesi, sağda içerikle ilgili *Yeni Edebiyat* imzasını taşıyan yazı bulunur. Karşısındaki sayfadaysa genellikle güncel olan bir edebiyat konusu ele alınır, tartışılır ve derginin bu konudaki tutumu dillendirilir.

Yayımlı süresince, ürünleriyle öne çıkan yazarlarla söyleşen, şiirle birlikte öyküye daha ağırlıklı olarak yer veren, henüz yazılma aşamasında olan telif, çevrilmekte olan çeviri romanlardan kimi bölümler yayımlayan *Yeni Edebiyat*; kendini kanıtlamış her görüşten yazara yer verirken, yazı yaşamına yeni başlayan yazarları da görmezden gelmez, onların ürünlerine de yer verir. Yeni arayışlar içine girer ve edebiyatımızın ünlü yazarlarına özeleştirme yazdırmayı başarır. Girişimi, Ocak 1971 sayısının sunuş yazısında, “... yeni bir diziyeye başlamış bulunuyoruz, özeleştirilere. İlk özeleştiriyi (otokritik) Aziz Nesin yaptı. Özeleştiride sanatçılar neyi yapmak istediklerini, bunların ne oranda gerçekleşip gerçekleşmediğini yazacaklar” biçiminde duyurur ve Aziz Nesin’in ardından Hasan İzzettin Dinamo’nun (Mart ’71), Necati Cumalı’nın (Mayıs ’71), Behçet Necatigil’in (Haziran ’71), Kemal Bilbaşar’ın (Ağustos ’71) özeleştirilerini yayımlar.

Ödüller karşısında yeni yazmaya başlayanların durumu irdelenir: “Türk Dil Kurumu Ödülleri bu yıl tepkiyle karşılanmadı. Bu tepkisizliğin iki nedeni vardı: Birincisi ödül alacakların daha önceden büyük kesinlikle tahmin edilmesi. İkincisi de gençlere bu kadar usta arasında herhangi bir şans tanınmayacağı gerçeği. Bizce bir ödüle katılan ustalar elbette bunu alacaklardır. Aziz Nesin’in olduğu bir oyun yarışmasında hiçbir yazara hiçbir jüri üyesi oy veremez. Bu da haksızlık olur. Ama ödüllerin bir amacının da genç yazarları değerlendirmek olduğunu unutmamalı” (Ekim ’70) denilir. Söylenenlerin 30-40 yıl sonra söylenenlerce uygulanmaması, o yıllardaki uygulamaların benzerlerinin daha da bozularak sürmesi de acı bir ders olsa gerek bizlere...

Edebiyatın bir başka sorununa değinilir Ocak 1971 sayısında. Şiir ve öykünün dışında ürün verilmediğine, örneğin deneme yazılmadığına, yarışmalara gönderilen ürünlerden de bunun böyle olduğunun ortaya çıktığına yönelik açıklamayla birlikte, yeni yazmaya başlayanların bu türü gözardı etmemesi gerektiği vurgulanır. Günümüzden baktığımızda, *Yeni Edebiyat*’ın Mayıs 1971 sayısında “Hikâyeciliğin en hareketli aylarıydı geçenler. Genç kuşağın hikâyecileri çıkışlarının sağlamlığını gösterdiler. Yeni yeni adlar hikâye dalının bizim edebiyat ortamımız için daha kolay bir çalışma alanı ve türü olduğunu gösterdiler. Şiire gelince; dergi sayfalarında kalanlardan başka kitap adını ilk elde verebilir misiniz? Sanmıyorum. Bunun yanında sizin değerlendirmelerinize yeni açılar getiren bir eleştirme kitabı hatırlayabiliyor musunuz? Hayır. Evet; şimdilik hikâyeden başka tutunacak dalı olmayan bir edebiyat ortamındayız” sözleriyle öykü bolluğundan, şiir yokluğundan yakınılması garip geliyor insana... Bugünün sayısı yüzleri aşan dergisinde binlerce şiirin yayımlandığını görünce... Oysa 70’li yıllarda edebiyata ilgi duyan herkes, yeni çıkan şiir kitaplarının adını bilir, belleğinde kesinlikle birkaç dize yer alırdı. Şimdiyse bırakın bir şiir kitabının adını anımsamayı, güzel bir şiire rastlamak, bir çuval pirincin içinde topluığne aramak gibi!..

Neyse biz yine *Yeni Edebiyat*’a dönelim. Ağustos ’71 sayısında “Attilâ İlhan’ın Defteri” adıyla yeni bir köşe açılır ve düzenli olarak Attilâ İlhan bu köşede yazmaya başlar. Eylül ’71’de ilk ve son kez bir özel sayı yayımlanır: Yunus Emre’nin ölümünün 650. yılı olan 1971’i Unesco’nun onun anılmasına adanması nedeniyle Yunus Emre Özel Sayısı çıkarılır. Derginin yayımı süresince İvo Andriç, Asturias, Sartre, Seferis, Soljenitsın, Elsa Triolet gibi dünya ünlülerinin çeviri yazıları; Hulki Aktunç, Yusuf Atılgan, Selçuk Baran, Fakir Baykurt, Necati Cumalı, Füzuran, Nedim Gürsel, Tarık Dursun K., Samim Kocagöz, Şükran Kurdakul, Mehmet Seyda, Necati Tosuner, Tomris Uyar gibi yazarların öyküleri; Süreyya Berfe, Salâh Birsnel, Eray Canberk, Metin Eloğlu, Cahit İrgat, Attilâ İlhan, Özdemir İnce, Ahmet Oktay, Kemal Özer, Turgut Uyar gibi şairlerin şiirleri yayımlanır.

Yeni Edebiyat’ın Ekim 1971 tarihli sayısının sunuş yazısında, “Kasım sayımızla 3. cilde başlarken biçimde ve muhtevada birtakım değişikliklere gittik. Kapağından son sayfasına kadar biçimde göreceğiniz değişiklik, dergimizin yazı oranını da etkileyecek” denildikten sonra “Gelecek sayıda yepyeni bir *Yeni Edebiyat*’ta buluşmak üzere” denilerek son nokta konur. *Yeni Edebiyat*’ın yeni sayısı basılamaz, 24 sayılık serüvenin sonuna gelinir.

Yıllar sonra, Mayıs 2006’da Altın Kitaplar Yayınevi’nin yöneticisi Turhan Bozkurt yaşamını yitirince; Faruk Şüyun, *Dünya* gazetesinin kitap ekinde (7 Temmuz 2006, Sayı 177) Tüyap Kitap Fuarı’nın 25. yılında yayımlanmak üzere hazırlanan kitapta yer alacak olan, Bozkurt’la ölümünden kısa bir süre önce yapılmış söyleşisinin bir bölümünü yayımlar. Bozkurt, bir ara sözü *Yeni Edebiyat*’a getirir ve “O arada Doğan Hızlan’la beraber 1960’ların sonunda *Yeni Edebiyat* dergisini iki yıl yayınladık, fakat müessede bir değişiklik olunca ben bir süre istirahat ettim ve bu arada o dergi de –güzel bir dergiydi, gayet iyi satış yapmıştı– basılmadı...” der. Böylece derginin talihsiz sonunu da öğrenmiş oluruz. Bozkurt, “bu arada o dergi de basılmadı” demektedir. Demek ki dergi hazırlanmış, ama basılmamış. Bence Altın Kitaplar Yayınevi’ne bir görev düşüyor. Yayınevinin arşivinde basılmayan, yani Kasım 1971 tarihli ve cilt 3 sayı 1 ibaresini taşıyacak olan bu derginin kalıpları ya da projesi varsa, Turhan Bozkurt’u anma adına örnek sayı olarak basmaları. Bu edebiyat tarihi ve tarihçisi açısından da önemli. Dilemesi bizden, yerine getirmek ya da getirmemek onlardan...

* Bu ilk dergiyi hiç görmedim. O nedenle biçimine yönelik bilgi veremiyorum. Dergi ile ilgili bilgileri *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi* (Hazırlayan: Atilla Özkırımlı, Cem Yayınları, İstanbul 1982, Cilt 4, s. 1221) ve *Sosyalist Kültür Ansiklopedisi*’nden (May Yayınları, İstanbul 1980, Cilt 8, s. 1284) derledim.

DEDE KORKUT
(9-14 Yaş Grubu İçin)

Melih ELAL

Say Yayınları

Ankara Caddesi, 54/12

34410 Sirkeci İSTANBUL

Tel: (0 212) 512 21 58 Faks: (0 212) 512 50 80

‘YENİ EDEBİYAT’ AYNI ADI TAŞIYAN FARKLI İKİ DERGİ

Melih ELAL

Osmanlı döneminde, 19. yüzyılın başlarında Namık Kemal, Ziya Paşa ve onlar gibi düşünen yazarların şiirde ölçü, uyak gibi alışlagelmiş kalıpları kırarak başlattıkları değişim, düzyazıda da o güne değin edebiyatımızda bilinmeyen (makale, piyes, roman...) türlerin kullanımıyla sürdürülünce; bu değişim, gelişim ve yenilemeye Yeni Edebiyat adı verilmiştir.

Cumhuriyet döneminde, Bağımsızlık Savaşı'nın yaralarının sarılmasından sonra, edebiyatta yeni atılımların yoğunlaştığı, daha sonra ‘40 Kuşağı’ diye anılacak yazarların ürünlerini yayımlanmaya başladığı sırada, 5 Ekim 1940'ta, sahipliğini Neriman Hikmet'in üstlendiği, Suat Derviş adına eşi Reşat Baraner'in (dergideki takma adı Ali Rıza) çıkardığı *Yeni Edebiyat** yayımlanmaya başlar. Tıpkı Yeni Edebiyat döneminde olduğu gibi, edebiyatta yeni açılımlar sunmayı savladığı için bu adı seçer. 5 Ekim 1940 ile 15 Kasım 1941 tarihleri arasında 26 sayı çıkan dergi, kendisini “sanat edebiyat ve fikir gazetesi” olarak tanımlar. Okuru Marksist dünya görüşü açısından bilgilendiren, bu öğretiye bağlı sorunları tartışan, sanat yaşamına sosyalist gerçekçilik açısından yenilikler getiren *Yeni Edebiyat*'in sürekli yazarları Suat Derviş, Naci Sadullah, Hüsametdin Bozok, Kenan Hulusi, Hasan İzzettin Dinamo, A. Kadir, Fethi Giray, Sabiha Zekeriya (Sertel), Hıfzı Topuz gibi adlardır.

Adını yenilikçi edebiyattan alan dergide, Reşat Fuat Baraner “Halkçı Edebiyat Şekil” (Sayı 2), “Hümanizm” (Sayı 3), “Namık Kemal Hakkında Düşünceler” (Sayı 4), “Cumhuriyette Tekâmül, Sanatta Tekâmül” (Sayı 10); Zeki Baştuğrul “Sanata Dair” (Sayı 2,3), “Sanat Hayatı İzah Eder” (Sayı 4); Abidin Dino “Halk ve Sanat” (Sayı 2) gibi edebiyat ve sanatta yenilik arayışlarını içeren yazılar yazarlar. Sabahattin Ali, İlhan Tarus, Kemal Bilbaşar, F. Celalettin, Mehmet Seyda öyküleriyle; Suat Taşer, Ömer Faruk Toprak şiirleriyle yer alır. Ayrıca Orhan Kemal, ilk öykü ve şiirlerini (Raşit Kemal, Orhan Raşit takma adlarıyla), Attilâ İlhan ilk şiirini bu dergide yayımlar. Nâzım Hikmet'in şiirleri de Mazhar Lütfi takma adıyla çıkar. 15 Kasım 1941'deki 26. sayı, ilk *Yeni Edebiyat* dergisinin son sayısı olur.

İkinci *Yeni Edebiyat* dergisiyse Altın Kitaplar Yayınevi'nce Doğan Hızlan'ın yönetiminde Kasım 1969'da aylık olarak yayımlanmaya başlar. Sahibi Turhan Bozkurt, Yazı İşleri Sorumlusu Doğan Hızlan, hazırlayanlarsa Hızlan'la birlikte Konur Ertop ve Hilmi Yavuz'dur. İlk sayının “Niçin Çıkıyoruz?” başlıklı sunuş yazısında, yurt ve

dünyadaki edebiyat olaylarını okura sıcağı sıcağına yansıtmaya özen göstereceklerini duyururlar. *Yeni Edebiyat*, yayımlandığı 24 ay boyunca sondaki sayfalarını “Edebiyat Dünyasından”, “Kitaplar”, “Kesit” gibi sürekli köşelere ayırır. “Edebiyat Dünyasından”da kısa kısa edebiyat haberlerine yer verilir. “Kitaplar” köşesi karşılıklı iki sayfadır. Soldaki sayfada, “Bizde” başlığı altında yeni yayımlanan telif yapıtlar; sağdaki sayfada “... ve Onlarda” başlığı altında yurtdışında yayımlanan kitaplar tanıtılır. Bu bölüm Mart 1971'den başlayarak içeriği ve düzeni değişmeden “Bizde” bölümü “Yerli”, “... ve Onlarda” bölümü “Yabancı” adını alarak sürdürülür. Ocak 1971'den başlayarak bir de “Kesit” köşesi oluşturulur. Bu köşe de “Dışta” ve “İçte” olmak üzere iki bölümdür. Burada yurtiçi ve yurtdışındaki güncel edebiyat olayları üzerinde ayrıntılı biçimde durulur, incelenir, kimi zaman da eleştirilir.

“Kesit”, sanat ortamına yönelik her türlü gelişmeden okuru haberdar eden, onu tartışmanın içine çeken, önemli, önemli olduğu kadar de işlevsel bir bölümdür. Ne yazık ki bu bölümün sonunda imza kullanılmaz, derginin ortak görüşü gibi verilir. Zaten derginin hazırlayıcıları Hızlan, Ertop ve Yavuz; yazın dünyasından kişilerle yaptıkları söyleşiler dışında, diğer yazılarıyla derginin sayfalarında pek görünmezler. Konur Ertop, şiir üzerine birkaç değerlendirme yazısı dışında Ece Ayhan (Ağustos '70), Berke Vardar (Nisan '71) gibi adlarla söyleşilerini yayımlar. Hilmi Yavuz, hemen hiç görünmez, Ali Hikmet (Nisan '71) takma adıyla yazdıkları dışında... Doğan Hızlan da Burhan Arpad (Ağustos '70), Necati Zekeriya (Aralık '70) gibi yazarlarla yaptığı söyleşileri yayımlarken; bir yandan da Osman Giritli takma adıyla yeni çıkan yabancı ve yerli yapıtlara yönelik inceleme yazılarını sürdürür. Kimi söyleşilerde hiç imza kullanmazlar. Örneğin Oktay Akbal (Ocak '71), Demir Özlü (Şubat '71), Selim İleri (Nisan '71), Zeyyat Selimoğlu (Haziran '71), Konur Ertop (Ağustos '71) ile yapılan söyleşiler imzasızdır. Kısacası dergiyi hazırlayanlar ya hiç yazmamayı ya da takma ad kullanmayı seçerler. Oysa derginin büyük bir bölümü, imzasız, nitelikli yazılardan oluşmaktadır (Örneğin Temmuz '71'de 8 sayfalık imzasız yazı) ve Doğan Hızlan'ın yoğun bir emeğinin olduğu bellidir.

Yeni Edebiyat, 20x27 cm boyutlarında kapağı iki renkli, üçüncü hamur kâğıda basılı 36 sayfalık bir dergidir. Birinci yılını tamamlayınca (Kasım '70), cilt 2 denilerek yeniden 1. sayıdan başlanır. Böylece Kasım 1969 – Ekim 1971 tarihleri arasında 12+12=24 sayı yayımlanır. Kapağın yukarıdan aşağıya doğru 1/3'lük sol bölümünü her sayıda rengi değişen bir kuşak kaplar. Bu kuşağın ortasında o sayının öne çıkan konusu duyurulur. Alttaysa tarih ve sayı belirtilir. Kapağın geriye kalan 2/3'lük sağ bölümünün üstünde beyaz zemine

(Arkası 7. sayfada)

Yayın Yönetmeni : Ramis DARA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Melih ELAL
Yönetim Yeri : Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi
H Blok, D: 3 16140 Nilüfer - BURSA
Yayın Danışmanları : İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL,
Serdar ÜNVER, Nuri DEMİRCİ.
Dağıtım : Pentimento Art Shop (0212 2933959)

Yazışma Adresi : Ramis DARA P.K. 68 16361 Ulucami - BURSA
Katkı Payı : 15 YTL
Posta Çeki : Hilmi HAŞAL adına 584893 numaralı hesap
Baskı : Özsan Matbaacılık, İzmir Cad., No: 221 - BURSA
Elektronik Posta : akatalpa@hotmail.com
Yayın Türü : Yaygın süreli yayın.
ISSN 1305 - 7685

